

Zabezpečování provozu techniky a výzbroje u vojsk PVOS

Charakteristickým rysem současné PVOS je velká nasycenost bojové techniky a výzbroje.

Protiletadlové raketové vojsko má ve výzbroji raketové komplexy, a i když některé z nich jsou již delší dobu v provozu, můžeme je srovnat se současnou technikou nepřítele. Modernizace a hlavně zavádění nová technika zabezpečuje ničení soudobých i perspektivních prostředků vzdušného napadení nepřítele.

Obdobně je tomu u stíhacího letectva, kde zvláště raketová výzbroj a široké leteckotechnické a speciální zabezpečení podstatně zvyšují bojové možnosti každého letounu.

Radiotechnické vojsko má kromě radiolokátorů různých typů a určení i automatizované systémy velení (ASV).

Důležité místo v PVOS má technika radioelektronického boje, automobilní technika spojovacích, chemických, ženíjních a stavebních jednotek.

Udržovat tuto různorodou a složitou techniku ve vysoké a nepřetržitě pohotovosti je úkol velmi náročný, ale bezpodmínečně nutný. Na kvalitní technické přípravě výzbroje závisí každodenní plnění úkolů v hotovostním systému PVOS. Toto je určitě specifika vojsk PVOS, která jsou i v době míru i několikrát denně uváděna do nejvyššího stupně pohotovosti.

Jde především o automatizované systémy velení, které jsou na některých stupních téměř v nepřetržitém provozu. To vyžaduje zvláštní přístup, především v ob-

lasti technické přípravy a v zabezpečení systematického a kvalitního ošetřování a údržby.

Stále aktuálnější a složitější je výchova obsluh k mistrnému zvládnutí techniky a výzbroje v celém komplexu. V žádném případě nejde jen o tzv. „funkční zvládnutí“, ale o zvládnutí techniky z hlediska maximálních požadavků na technickou připravenost výzbroje a umění jí využít.

Rostou nároky na rozsah a kvalitu znalostí funkčních činností techniky. Proto věnujeme soustavnou pozornost organizaci a metodice technické přípravy všech specialistů a obsluh. Dále vznikají i zcela nové požadavky na znalosti funkce celých systémů (podsystemů) k zabezpečení a vedení bojové činnosti. Jde o automatizované systémy velení, které při velké nasycenosti a různorodosti techniky umožňují mnohonásobně zvýšit efektivnost využití zbraňových systémů (PLRK, SL). Automatizace velení v PVOS byla jednou ze základních cest jeho zdokonalování a vznikla zákonitě v souvislosti se změnami ve vedení soudobé války.

Přímá odpovědnost za přípravu techniky a její obsluhu zaručuje, že provoz bude spolehlivý a případné závady budou rychle odstraněny. Toto vyniká právě v PVOS, kde jednotky jsou velmi vzdálené od technického zabezpečení i od velení útvaru (svazku). Protiletadlový raketový komplex nebo radiolokátor opravujeme okamžitě za přímé účasti organické obsluhy (včetně vojáků z povolání dané jednotky).

U techniky a výzbroje jsou speciální pracoviště, odkud může obsluha sledovat nejen technický stav, ale uskutečňovat diagnostiku a defekty. Toto je zvlášť dobře řešeno u automatizovaných systémů velení. Např. k prověření raket zavádíme automatizované, kontrolně měřicí stanice (AKIPS), kde celý systém prověrek řídí počítač a výsledky průběžně vyhodnocuje. I tady potřebujeme kvalitně připravené důstojníky s vysokoškolským vzděláním, kteří mají předpoklad složitou techniku zvládnout a v potřebném rozsahu s ní seznámit i vojáky základní služby.

Jednou z hlavních podmínek udržení vysoké kvality a spolehlivosti techniky a výzbroje v hotovostním systému PVOS je systematické a dokonalé vykonávání předepsaných prací a ošetření, jež obsahují odpovídající předpisy pro provoz. Jejich kvalita závisí (mimo základních požadavků na režim a organizovanost) na připravenosti dané obsluhy, zavedením systému kontroly a hodnocení. Tuto zásadu již několik let dodržujeme, protože prohlubuje celkovou kázeň, odpovědnost, čestnost, a ve svých důsledcích vede k zabezpečení vysoké bojové pohotovosti. V žádném případě nesmí jít o formální kontroly nebo povrchní hodnocení. Zavedli jsme přesně stanovený, objektivní systém kontroly připravenosti techniky k bojovému použití a stavu údržby, ošetřování a úplnosti náhradních dílů, který uskutečňují technické a velitelské orgány všech stupňů velení. V rámci těchto kontrol prověřujeme stav celého komplexu, např. úplné funkční kontroly, včetně zapnutí raket na přípravu a kontrolu odpovědi raket, atd. Zjištěné hodnoty zapisujeme do kontrolních listů a podle nich vypočítáváme hodnocení. K docílení objektivnosti jsme jednotlivé systémy (podsystemy) techniky, měřené a zjišťované parametry, rozdělili do tří skupin, zahrnujících ukazatele, které:

1. Mají rozhodující vliv na bojovou pohotovost;
2. Vyjadřují technickou správnost kontrolovaného zařízení, systému, kabiny apod.;
3. Nemají přímý vliv na činnost zařízení, avšak ukazují kvalitu údržby a zacházení s technikou.

Hodnotíme čtyřznámkovou stupnicí podle počtu zjištěných závad v jednotlivých skupinách — viz **tabulku**.

K hodnocení technického stavu výzbroje jsme stanovili další podmínky, které zvýrazňují některá zjištěná fakta. Jsou stanovena pro každý druh techniky, ale nejsou rozhodující.

Všechny druhy techniky hodnotíme podle těchto vypočtů:

— **hodnocení jednoho druhu techniky (systému) (S_i):**

$$S_i = \frac{1}{u} \sum_{i=1}^u A_i$$

kde: S_i — hodnocení jednoho druhu techniky (na dvě desetinná místa bez zaokrouhlování),

u — počet zařízení stejného druhu techniky,

A_i — známka určitého zařízení téhož druhu techniky.

Přitom platí:

S je výtečně když $S > 4,70$,
dobře $4,70 \geq S \geq 4,00$,
vyhovující $4,00 > S \geq 3,00$,
nevyhovující $S \leq 3,00$

— **hodnocení techniky (komplexu), která se dělí na jednotky, např. v rámci protiletadlového raketového oddílu (baterie, roty):**

$$S_{PB} (RTB; V\check{C}) = \frac{1}{N} \cdot \sum_{i=1}^N S_i$$

kde: $S_{PB} (RTB, V\check{C})$ — číslo hodnocení palebné baterie (radiotechnické baterie, velitelské čety),

N — počet různých druhů techniky v jednotce,

S_i — číslo hodnocení určitého druhu techniky (vypočtené podle prvního vzorce).

— **hodnocení techniky celého protiletadlového raketového oddílu:**

$$S_{piro} = 0,1 \cdot S_{v\check{C}} + 0,5 S_{RTB} + 0,4 S_{PB}$$

kde: 0,1; 0,5; 0,4 — váhové koeficienty,
 $S_{v\check{C}} (RTB, PB)$ — číslo hodnocení techniky velitelské čety (radiotechnické baterie nebo palebné baterie).

Při hodnocení můžeme stanovit zásadu, že např. protiletadlový raketový komplex (PLRK) nelze hodnotit známkou vyšší než:

- dobře — je-li jeden druh techniky (systém) hodnocen jako nevyhovující,
- vyhovující — když jsou dva druhy techniky (systémů) hodnoceny známkou nevyhovující,
- nevyhovující — jsou-li více než dva druhy techniky (systémů) hodnoceny známkou nevyhovující, nebo jeden a více dru-

Tabulka

Hodnocení	Počet zjištěných závod ve skupině						III.
	I.	II.					
		počet kontrolovaných ukazatelů (parametrů)					
		do 10	11—14	15—17	18—19	20 a více	
5 — výtečně	0	0	0	0	0	0	1
4 — dobře	0	0	0	1	1	2	3
3 — vyhovující	0	1	2	2	3	3	4 a více
2 — nevyhovující	1	2	3	3	4	4	neovliv- ňuje

hů techniky zapřičiňují nebojeschopnost daného druhu výzbroje (PLRK).

I když se zpočátku zdá, že jde v případě složité techniky (PLRK) o značnou administrativu, není tomu tak. Na všechny druhy techniky máme zpracované formalizované kontrolní listy, ze kterých rychle vypočítáme potřebné výsledky.

Jednou ze zásad kontrolní a hodnotící činnosti je, aby všechny stupně velení pracovaly stejným způsobem a podle jednotné metodiky. Výhodou je, že obdobný způsob je zaveden u techniky PLRV i v sovětské armádě, a je i součástí prověrek před bojovými střelbami.

Dosažení úspěšného hodnocení za těchto podmínek není jednoduché a je výsledkem kvalitního a systematického vykonávání všech předepsaných prací, při kterých kontrolujeme, seřizujeme, ladíme, ale i opravujeme, ošetřujeme a konzervujeme techniku.

V jednotkách PVOS vyžadujeme, aby např. denní, týdenní a měsíční předepsané práce byly uskutečňovány s maximální účastí celé obsluhy i vojáků z povolání, byly vždy odpovědně řízeny a na závěr vyhodnoceny.

Rozsah měsíčních předepsaných prací jsme stanovili tak, aby byly plněny i časové normy. Proto pracujeme podle připraveného harmonogramu. Sledujeme zvláště ty práce na systémech, které vyžadují součinnost s druhými systémy.

Dalším účinným prostředkem k udržení vysokého stupně technické připravenosti výzbroje jsou pravidelné kontroly ze stupně útvar—svazek v rámci prověrky zasedání jednotky do hotovostního systému, anebo při kontrole připravenosti k ostrým bojovým střelbám. Tyto kontroly mají komplexní charakter, protože umožňují získat

přehled o připravenosti techniky a obsluh, včetně bojového výcviku a použití.

Každá jednotka je mimo těchto kontrol prověřována „kontrolou bez oznámení“, kdy komise prověří, jak je daná technika připravena k plnění úkolů bojové pohotovosti. Skupina specialistů vykoná všechny prověrky, včetně úplné funkční kontroly. Kontroluje také techniku, která je součástí kombinované soupravy. Jde především o automobilní a spojovací techniku. Zkušenosti z minulých let potvrdily, že nesmíme podceňovat sledování stavu kombinované soupravy. V tomto směru jsme museli více zainteresovat odborné náčelníky a velitelské a technické orgány.

Charakteristickým rysem nové techniky je i to, že podle odbornosti zahrnuje několik materiálových tříd. Je proto nutné sladit činnost jednotlivých tříd, aby byla zajištěna komplexnost celého systému (soupravy), která je při bojovém použití nezbytná.

Jednou ze závažných otázek, které musíme u vojsk i štábů neustále sledovat, je správné chápání složitosti vztahu „nová“ a „starší“ technika. Zde široce využijeme aktivní stranickopolitickou práci. Především velitelé a náčelníci musí těmto problémům věnovat pozornost a aktivně prosazovat zásadu mistrovského zvládnutí jak nové, tak i starší techniky. Není to jednoduché, zvláště když jde o rozdílné generace. Často totiž starší technika vyvolává tendenci k méně odpovědnému přístupu a k podceňování přípravy. Je nutné prosadit, že každá technika je kvalitní svými parametry i algoritmy a nezávisí vždy na generaci součástkové základny. V PVOS máme příklady, kdy výtečně udržovaná a připravená tzv. starší technika se svými parametry i účinností téměř vyrovná nové

technice, když je mistrovsky zvládnuta. Základem musí být vytváření správného vztahu k technice a výzbroji jak jednotlivců, tak celých kolektivů. To začíná obhajobou v ideově výchovné práci, slavnostním předáváním techniky, kontrolou a hodnocením, včetně všech forem socialistického soutěžení.

Velkou pomocí v zabezpečování provozu techniky a výzbroje v PVOS je i zlepšovatelské hnutí. Nejlepší výsledky jsou dosahovány při zavádění nové letecké a auto-

matizační techniky. Zlepšovatelské hnutí řeší velkou část problémů v údržbě, seřizování a využívání stávající techniky všech druhů vojsk a služeb.

- Zabezpečení provozu současně, ale hlavně perspektivní techniky a výzbroje vyžaduje zcela nový, komplexní přístup a jednotnost v řízení technického zabezpečení. Jakákoli roztržičnost nebo podcenění může mít nepříznivé dopady na snížení technického stavu, což přímo ovlivní i stupeň bojové připravenosti vojsk.

Kvalitní péče o techniku se projevuje také v ekonomické oblasti. Jde především o prodloužení meziodpravních norem u středních (jednotných) oprav, ale i o celkové prodloužení životnosti techniky. Je to praktická realizace závěrů 8. zasedání ÚV KSČ v oblasti vědeckotechnického rozvoje v podmínkách ČSLA. Zavádění elektroniky, výpočetní a automatizační techniky ve vojenství má (tak jako v národním hospodářství) značný význam a např. u techniky a výzbroje vojsk PVOS má již dnes masový charakter.

Je nutné, aby tento vývoj včas postihly také vojenské školy a v tomto směru s předstihem a odpovídající kvalitou připravovaly vojáky z povolání.